

Jaarverslag 2013

Landelijke Klachtencommissie voor het Christelijk Onderwijs

Landelijke Klachtencommissie voor het Christelijk Onderwijs
Postbus 82324
2508 EH Den Haag

T 070 386 16 97 (9.30-15.00 uur)
E info@klachtencommissie.org
I www.GCBO.nl

-

Inhoud

1. Inleiding door de voorzitter <i>mr. H.C. Naves</i>	3
2. Samenstelling van de Klachtencommissie	4
3. Organisatie secretariaat en werkwijze	5
4. Ingediende klachten in 2013	6
4.1 Aantallen	6
4.2 Aard van de klachten	6
Bijlage I. Passend onderwijs en de Klachtencommissie, deel I	9
Bijlage II Passend onderwijs en de Klachtencommissie, deel II	15
Bijlage III Mediation	19

1. Inleiding

Dit is het verslag van de werkzaamheden van de Landelijke Klachtencommissie voor het Christelijk Onderwijs (hierna: Klachtencommissie) in het kalenderjaar 2013.

In 2013 is het onderzoek *Werkt de klachtenregeling*, over de kwaliteit van de klachtafhandeling, afgerond door onderzoeksbureau Panteia, in opdracht van het ministerie van Onderwijs. De conclusies zijn overwegend positief: de klachtenregeling werkt naar behoren.

OPLOSSING OP SCHOOLNIVEAU

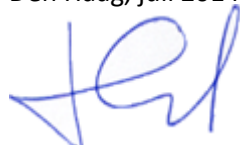
Een voorgesteld verbeterpunt is dat klachten vaker kunnen worden opgelost door laagdrempelige klachtbemiddeling, zoals mediation. Door de efficiënte werkwijze en actieve opstelling van het secretariaat van de Klachtencommissie wordt al een groot aantal klachten op schoolniveau opgelost. Zo zijn in 2013 **80** klachten ingediend bij de Klachtencommissie, waarvan er **20** op schoolniveau zijn opgelost.

Opvallend is dat bij de behandelde zaken steeds meer sprake is van een complexe problematiek. De Klachtencommissie heeft hiervoor de benodigde expertise in huis, zoals blijkt uit de onderwijskundige, medische, orthopedagogische, bestuurlijke en juridische achtergrond van de commissieleden.

In 2013 heeft de Klachtencommissie in een plenaire bijeenkomst belangrijke ontwikkelingen besproken en het afgelopen jaar geëvalueerd. Het secretariaat volgt nauwlettend nieuwe ontwikkelingen, zoals rondom Passend Onderwijs en de gevolgen hiervan voor scholen en de Klachtencommissie. Bijlage I bij dit jaarverslag is een notitie over de invoering van Passend Onderwijs en de gevolgen daarvan voor de bevoegdheid van de Klachtencommissie.

Dit jaarverslag biedt wederom inzicht in het aantal ingediende klachten en het oordeel van de Klachtencommissie. De uitgebrachte adviezen zijn door het secretariaat samengevat en gepubliceerd op de website van gezamenlijke Geschillencommissies Bijzonder Onderwijs (GCBO; www.GCBO.nl).

Den Haag, juli 2014

H.C. Naves
voorzitter

Mediation

Het onderzoek van Panteia was aanleiding om per 1 januari 2014 mediation ook formeel aan te bieden vanuit het secretariaat van de GCBO. Voorwaarde is dat de klacht zich hiertoe leent en partijen instemmen met mediation. Meer informatie hierover vindt u in bijlage III.

2. Samenstelling van de Klachtencommissie

De samenstelling van de Klachtencommissie was in 2013 als volgt:

VOORZITTER

- dhr. Mr. H.C. Naves, *President rechtbank Gelderland*

PLV. VOORZITTERS

- dhr. mr. F.J. Agema (Noordelijke Kamer), *senior rechter rechtbank Groningen*
- mw. mr. E.I. Batelaan-Boomsma, *senior rechter rechtbank Den Haag*
- dhr. mr. Joh. C. Westmaas, *burgemeester Meppel*
- mw. mr. M. Iedema, *senior rechter rechtbank Midden Nederland*

SECRETARISSEN

- mw. mr. A.C. Melis-Grollers, *secretaris GCBO*
- mw. mr. H.M. Vos-van der Velden, *secretaris GCBO*
- mw. mr. B. Jongedijk-Eijsink, *advocaat*
- mw. mr. A.A. Jopse, *jurist Functioneel Parket Rotterdam*
- mw. mr. M. Mulder-Das (Secretaris Noordelijke Kamer), *jurist*
- dhr. mr. H. Nentjes (secretaris GCBO), *jurist*

LEDEN

- dhr. drs. K.M.P.A.M. Håbryka, *huisarts te Lelystad*
- mw. drs. M. Hoogenkamp, *pedagoog/onderwijskundige te Rotterdam*
- dhr. drs. K.B. Visser, *onderwijskundige*
- dhr. drs. M.R.A. Luijpen, *voormalig voorzitter College van Bestuur*
- dhr. drs. J. van Tongeren, *onderwijsadviseur, psychodiagnosticus*
- dhr. M. De Blaauw MEd, *docent en remedial teacher*
- mw. E. van Seventer, *oud schooldirecteur en trainer/coach primair onderwijs*
- dhr. E.M. Schippers, *beleidsmedewerker jeugd en onderwijs*
- mw. P.P.W.A.M. Vervoort, *vertrouwenspersoon*
- dhr. ing. J.T. Havinga MES, *bestuurder VO*
- dhr. G. Tissink, *directeur basisschool*

LEDEN NOORDELIJKE KAMER

- dhr. M.S. Veldstra, *consultant*
- dhr. mr. F.E. Kronemeijer, *jurist*
- dhr. B. Visser, *voormalig docent lerarenopleiding basisonderwijs/vertrouwenspersoon*
- mw. drs. G. Moes-ten Brug, *arts jeugdgezondheidszorg*
- dhr. W.J.L. Feitsma, *trainer, docent sociale vaardigheden*
- dhr. mr. W.R. van der Velde, *advocaat te Groningen*
- dhr. drs. E. Woortman, *oud-directeur HBO-opleidingen*
- dhr. ir. E. Nijboer, *trainer en coach*
- mw. mr. D.J. Klijn, *rechter rechtbank Noord-Nederland*

3. Organisatie secretariaat en werkwijze

ORGANISATIE AMBTELIJK SECRETARIAAT

De ambtelijk secretarissen ondersteunen, in de meest ruime zin van het woord, de Klachtencommissie bij de behandeling van de klachten. In het verslagjaar was het ambtelijk secretariaat als volgt samengesteld:

- mw. mr. A.M. Melis-Grollers, *secretaris*
- mw. mr. H.M. Vos-van der Velden, *secretaris*
- mw. J.L. Rijdsdijk-Koornaar, *secretaresse*

De vaste secretarissen nemen deel aan het overleg dat periodiek plaatsvindt tussen de secretarissen van de diverse Klachtencommissies voor het bijzonder onderwijs. Doel van dit overleg is onder meer informatie uitwisselen over de activiteiten en belangwekkende commissieadviezen bespreken. In de verslagperiode is het secretarissenoverleg tweemaal in een vergadering bijeen geweest.

Kringenrechtspraak en zelfregulering

Het is van belang dat de Klachtencommissie in verband kan worden gebracht met de kringenrechtspraak. Er is een parallel met de commissies van beroep: op grond van de vrijheid van onderwijs is terughoudendheid van de wetgever ten aanzien van bijzondere scholen het leidend beginsel.

Naast de samenstelling van de Klachtencommissie, waarbij de protestants-christelijke levensbeschouwing een rol speelt, is ook de zelfregulering van belang. Dit laatste betekent dat betrokkenen zelf, met inachtneming van wettelijke randvoorwaarden, hun spelregels kunnen vast stellen.

WERKWIJZE

De Klachtencommissie houdt haar zittingen in de avonduren. Dit heeft als voordeel dat partijen beschikbaar blijven voor hun werkgever en geen verlof hoeven te nemen voor een hoorzitting. Wanneer een klacht uit meerdere onderdelen bestaat, bijvoorbeeld een klacht over pedagogische begeleiding en communicatie, wordt dit door het secretariaat behandeld als 1 klacht. In het advies worden de verschillende klachtonderdelen separaat beoordeeld.

De Klachtencommissie is voorstander van het zoveel mogelijk oplossen van een klacht op schoolniveau. Een ingekomen klacht wordt altijd naar de directie en het bevoegd gezag gestuurd voor een reactie, met de vraag of zij nog mogelijkheden zien de klacht op te lossen op school- of bestuursniveau. Wanneer klagers aangeven dat zij niet meer met directie of met het bevoegd gezag in gesprek willen gaan, of directie en bevoegd gezag aangeven dat er geen enkele mogelijkheid meer is om er op schoolniveau uit te komen, wordt de klacht door de Klachtencommissie op een hoorzitting behandeld.

Jaarlijks is er een jaarvergadering voor de commissieleden en secretarissen. Op de agenda staan de meest recente ontwikkelingen en evaluatie van het afgelopen jaar.

Vermelding in uw schoolgids
Bij verwijzing op de website, in de schoolgids en klachtenregeling van uw school, kunt u de volgende gegevens opnemen:

*Landelijke Klachtencommissie
voor het Christelijk Onderwijs
t.a.v. het ambtelijk secretariaat*

*Postbus 82324
2508 EH Den Haag*

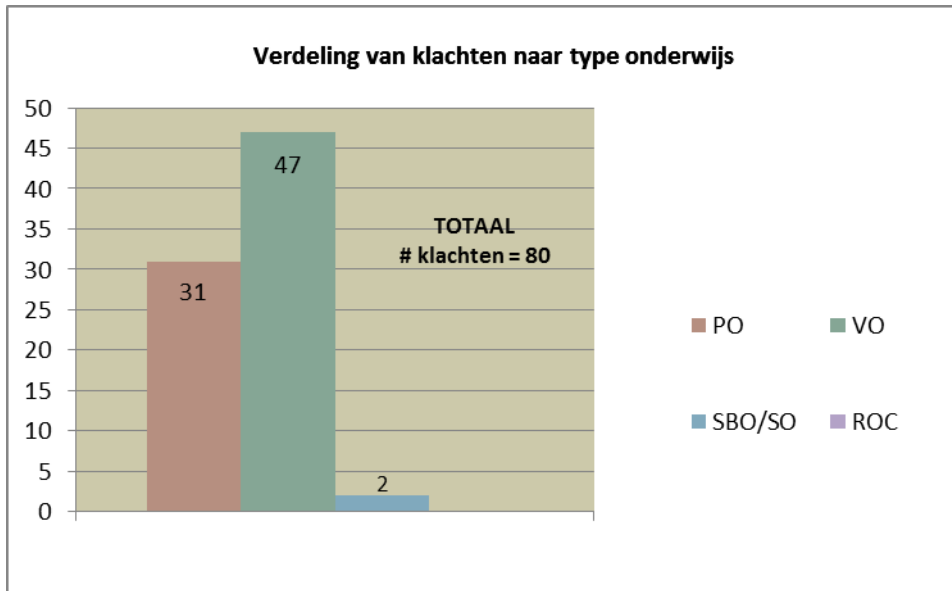
*t 070 386 16 97
e info@klachtencommissie.org
i www.GCBO.nl*

*Zo is voor iedereen duidelijk waar
hij/zij terecht kan met een klacht.*

4. Ingediende klachten in 2013

4.1 AANTALLEN

De Klachtencommissie heeft in het schooljaar 2013 **80** klachten ontvangen. Het ging daarbij om 31 klachten in het primair onderwijs, 47 in het voortgezet onderwijs en 2 in het speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs. Er zijn geen klachten vanuit het ROC-onderwijs binnengekomen.

Van de 80 klachten zijn er **20** op schoolniveau opgelost. **40** klachten zijn in een hoorzitting behandeld.

Verdeling van klachten naar uitkomst	
Uitkomst	Aantal klachten
Geground	4
Ongegrond	19
Gedeeltelijk geground / ongegrond	17
Op schoolniveau opgelost	20
Gesloten	9
Niet-ontvankelijk	5
Niet bevoegd	6

4.2 AARD VAN DE KLACHTEN

Inhoud van de klachten		
Nr.	Klager	Onderwerp
3*	vader	besluitvorming MR niet rechtsgeldig
5*	vader	onbehoorlijk gedrag zorgcoördinator
6*	vader	onprofessioneel gedrag leerkracht en stigmatisering ouders
11*	moeder	onterecht voorleggen vrijstelling schoolbezoek aan niet-verzorgende ouder en afwijzing
13*	ouders	tekortschieten van de school zorg voor leerling en schenden privacy van leerling

		en gezin
15*	ouders	onterechte schorsing en overplaatsing leerling
16*	vader	afhandeling incident waarbij kind gewond is geraakt; onterechte beschuldiging van diefstal; geschaad vertrouwen door handelwijze school en leerkracht
17*	ouders	disfunctioneren leerkracht en inadequaat handelen directeur
18	leerkracht	onterechte waarschuwing i.v.m. het zonder toestemming wegblijven van werk
19*	moeder	fout bij normering profielwerkstuk waardoor dochter gezakt is voor examen
20	moeder	niet duidelijk waar klacht over gaat
23*	ouders	school schiet tekort in begeleiding leerling onterechte verwijdering leerling en communicatie ouders
24	ouders	toelating op basisschool
27	ouders	slechte begeleiding en doorverwijzing kind
28*	ouders	te negatieve en onrechtvaardige behandeling van leerling, schorsing
29	ouders	kinderen krijgen niet de begeleiding die nodig is; verwijzing naar SO afgewezen door school
31	moeder	onbetamelijk gedrag leerkracht;
33*	ouders	disfunctioneren leerkracht en late actie directeur
35*	vader	onvoldoende inspanning om verwijderde leerling onderwijs te bieden
37	vader	ten onrechte meermalen verwijdering van kind uit klas
38*	vader	aangeklaagde maakt klager tijdens zitting klachtencommissie uit voor leugenaar
41*	moeder	verlenging schorsing in strijd met inrichtingsbesluit WVO leerachterstand en slechte informatievoorziening
42*	moeder	brief naar leerplichtambtenaar; melding bij AMK
47	ouder	beleid school; school neemt ouder niet serieus
48	moeder	begeleiding school
49*	ouders	weigering school kind versneld te laten doorstromen naar fase 3
51	moeder	afspraken met school over kind worden door school niet nagekomen
52	vader	informatievoorziening gescheiden ouders
54*	moeder	voelt zich niet serieus genomen door directeur m.b.t. dreiging ex-partner en vader van kinderen
58*	moeder	onvoldoende begeleiding van zoon, gebrekkige communicatie
59	moeder	beleid school
63	ouders	stelselmatig inadequaat reageren op agressie en pesten
64*	vader	ouder onvoldoende betrokken bij besluitvorming rondom aanvraag rugzak en overplaatsing.
66*	moeder	ernstig tekort schieten in de begeleiding van dochter (Havo MAXX)
67*	moeder	onterechte verwijdering zoon van school; zich te weinig ingezet voor plaatsing op andere school
69*	werknemer	ontslag teamvoorzitter zonder motivering of uitleg; overplaatsing naar ander team; intimiderend gedrag rector; contract wordt niet verlengd zonder uitleg; school houdt zich niet aan gedragscode
77	ouders	zorgelijke gang van zaken op school, verstoorde verhoudingen, ouders worden niet gehoord
78	ouders	verplicht fietsen van kind naar gym
95	moeder	vak Frans wordt niet meer als examenvak aangeboden
96*	ouders	dochter op onjuiste gronden afgewezen voor vmbo-t
98	vader	mishandeling van zoon door godsdienstleraar
104	personeelslid	klacht over manier van behandeling door directie, pesterijen
105	moeder	school kan geen passende zorg bieden, verwijst kind naar spec. onderwijs
116	personeelslid	wijze waarop hij behandeld is door de directie

118*	ouders	klacht over functioneren van leerkrachten
119	ouders	klacht over uitvoering pestbeleid
121	personeelslid	verbaal en fysiek agressief gedrag van collega
122	ouder	slechte behandeling van kind door mentor
133*	vader	besluit school om kind niet te bevorderen naar mavo 3
136*	moeder	ten onrechte kind geen kans gegeven om opdracht te herkansen en daardoor is kind niet bevorderd naar havo 5
138*	ouders	gang van zaken rond gesprek op school, zoon niet meer welkom op school
140*	vader	kind heeft niet dezelfde kansen gehad als klasgenoten m.b.t. het maken van toetsen, wat tot doublering heeft bijgedragen
141	vader	klacht over docent Engels over manier waarop haar eindcijfer tot stand is gekomen
144	moeder	onenigheid met school over doorstromen van kind naar VO
147	vader	onterecht advies voor mavo 3
148*	vader	bejegening van kind door docenten, geen bevordering naar leerjaar 3
149	ouders	doubleren zoon in 3e leerjaar
152*	ouders	onvoldoende bewaking van veiligheid; zorgmelding bij Bureau Jeugdzorg; achterhouden onderwijskundig rapport kind
158*	ver. ouders	functioneren bevoegd gezag
162	personeelslid	onheuse bejegening/ongewenst gedrag
163	ouders	weigering kind toe te laten
178*	ouders	onbehoorlijk handelen conciërge en teamleider/doubleren
179*	ouders	klacht over bevorderingsbeoordeling; communicatie rondom doublure
184	moeder	wegsturen van kind van school i.v.m. schoolresultaten
189	ouders	overplaatsing van kind naar andere klas
191*	ouders	geweld door gymdocent
192*	ouders	onterechte berichtgeving over vertrek van leerkracht waardoor kind blaam treft
193*	ouders ex-II	niet serieus genomen van pesterijen en fysieke mishandeling
199*	ouder	diverse klachten over de school
201	personeelslid	arbeidsgeschil
202	ouders	weigering verlof te verlenen voor offerfeest
206	ouder ex-II	niet serieus genomen worden door directie, afspraken niet nakomen
207*	moeder	school gaat niet correct om met klaagster, krijgt geen inzicht in gevoerde kindgesprekken
208	ouders	probleem met wiskunde leerkracht, niet nakomen van schoolrichtlijnen
214*	moeder	onheuse bejegening/dreigement directeur
216*	vader	permanente schorsing van kind
217*	moeder	onterechte behandeling van kind door school
218	ouders	kind mag alleen naar school met Ritalin en rugzakje
219*	moeder	onterechte behandeling van kind waardoor kind naar andere school moet
115	ouders	onveilig schoolklimaat

* De klachten in rood gedrukt zijn op zitting behandeld. De adviezen kunt u nalezen op www.GCBO.nl.

Op 1 augustus 2014 treedt het Passend Onderwijs in werking. Dit is het moment waarop de zorgplicht van scholen in werking treedt. Vanaf dan gaat de Landelijke tijdelijke geschillencommissie passend onderwijs uitspraken doen in geschillen in het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs over toelating en verwijdering van leerlingen, die extra ondersteuning nodig hebben, alsmede over het ontwikkelingsperspectief.

Wanneer er sprake is van een klacht over de extra ondersteuning, bijvoorbeeld wanneer ouders vinden dat de extra ondersteuning van de school van hun kind tekortschiet, of dat de school onvoldoende doeltreffende aanpassingen treft voor de handicap of chronische ziekte van hun kind, kunnen ouders zich nog steeds wenden tot de klachtencommissie waar de school bij aangesloten is.

LEERLINGEN WAARVOOR PASSEND ONDERWIJS BEDOELD IS

‘Voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben’

Passend onderwijs gaat over alle leerlingen in het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs. In de praktijk gaat het met name over de leerlingen die *extra ondersteuning* nodig hebben. *Deze ondersteuning kan nodig zijn vanwege een lichamelijke of verstandelijke beperking, een chronische ziekte, een gedragsprobleem of een leerstoornis.*

Vier clusters

In het oude systeem werd het speciaal onderwijs onderverdeeld in 4 clusters. De gevolgen van de invoering van de zogenoemde 'Wet passend onderwijs' op 1 augustus 2014 voor het clusteronderwijs zijn de navolgende:

Cluster 1 en 2

Na de invoering van de Wet passend onderwijs zal het onderwijs in cluster 1 en 2 nog steeds in een landelijk systeem georganiseerd worden.

- Cluster 1 betreft leerlingen die blind of slechtziend zijn.
- Cluster 2 is er voor leerlingen die doof of slechthorend zijn, of ernstige spraak- en taalmoelijkheden hebben.

Scholen die onder de clusters 1 en 2 vallen gaan *geen* deel uitmaken van de regionale samenwerkingsverbanden passend onderwijs.

Cluster 3 en 4

Het cluster 3 en 4 onderwijs gaat na de invoering van het passend onderwijs *wel* deel uit maken van de regionale samenwerkingsverbanden.

- Cluster 3 is het onderwijs voor leerlingen met een verstandelijke beperking, een lichamelijke beperking of een chronische ziekte.
- Cluster 4 betreft het onderwijs voor leerlingen met gedragsstoornissen, ontwikkelingsstoornissen of psychiatrisch problemen.

Leerling aanmelden op school

Ouders kiezen zelf een school voor hun kind, ook als dat kind extra ondersteuning nodig heeft. Na de aanmelding beoordeelt de school of zij aan de ondersteuningsvraag van de leerling tegemoet kan komen. Kan dat niet, dan zoekt de school, na overleg met de ouders, een betere plek. Zo komt de leerling terecht op de school die het best bij hem of haar past.

Een school kiezen

Ouders kunnen een school voor hun kind kiezen die bijvoorbeeld dicht bij hun huis ligt, die past bij hun geloofsovertuiging of een bepaald pedagogisch concept volgt. Of misschien kiezen ouders voor een school, omdat zij denken dat die school hun kind goede *extra* ondersteuning kan bieden. Dat kan ofwel een reguliere school ofwel een school voor speciaal onderwijs zijn. Informatie over de ondersteuning die een school biedt, kunnen ouders vinden in het zogenoemde *ondersteuningsprofiel* van de school. Dit profiel is te vinden in de schoolgids.

Aanmelding bij een school voor primair onderwijs en een school voor voortgezet onderwijs

Ouders kunnen hun kind aanmelden voor de basisschool vanaf de dag waarop het kind 3 jaar wordt. Voor het aanmelden bij een school voor voortgezet onderwijs kunnen ouders het beste wachten totdat de basisschool de leerling een schooladvies heeft gegeven. De scholen in het voortgezet onderwijs moeten dat advies namelijk meewegen in hun besluit over de toelating van een leerling. Ouders dienen hun kind schriftelijk aan te melden.

Inschrijving van een leerling bij een school

Het tijdstip waarop ouders hun kind moeten aanmelden, is afhankelijk van de aanmeldingsprocedure van de school. Zo worden in het voortgezet onderwijs vaste data gebruikt voor de inschrijving voor het nieuwe schooljaar. Ouders moeten hun kind minimaal 10 weken voor de gewenste inschrijfdatum schriftelijk aanmelden. De school heeft op basis van de wet namelijk 6 weken de tijd om een passende plek te bieden. Deze termijn kan eenmaal met 4 weken worden verlengd. Ouders melden hun kind aan door een inschrijfformulier in te vullen. *Als zij denken dat hun kind extra ondersteuning nodig heeft, dienen zij dat bij de aanmelding direct aan de school door te geven.*

Aanmelden bij meerdere scholen

Ouders kunnen hun kind bij meerdere scholen inschrijven, binnen en buiten de regio van het samenwerkingsverband waar zij wonen. Ouders zijn dan verplicht via het aanmeldingsformulier de scholen te laten weten waar zij hun kind hebben aangemeld. Zo kunnen de scholen de aanmeldingsprocedure onderling afstemmen. Sommige samenwerkingsverbanden hebben een centraal aanmeldpunt. Ouders geven dan aan welke school hun voorkeur heeft. In principe onderzoekt de school van hun eerste voorkeur of hun kind extra ondersteuning nodig heeft.

PLAATSING EN TOELATING VAN LEERLINGEN

Zorgplicht van scholen voor een zo passend mogelijk aanbod

Schoolbesturen krijgen een zorgplicht (resultaatverplichting) om voor alle kinderen die worden aangemeld, of staan ingeschreven, een zo passend mogelijk onderwijsaanbod te bieden. De verplichting ligt bij het bestuur van de school waar de leerling is aangemeld. In de Wet passend onderwijs wordt een aanmeldingsprocedure geïntroduceerd. Hierin is nieuw dat een leerling voortaan schriftelijk aangemeld moet worden. De school die het aanmeldingsformulier ontvangt, moet een zo passend mogelijk aanbod doen. Dat moet een plek op een school zijn waar de leerling ook daadwerkelijk geplaatst kan worden.

Regionale samenwerking opdat alle kinderen een passende onderwijsplek krijgen

Omdat niet kan worden verwacht dat (reguliere) scholen alle kinderen die worden aangemeld een passend aanbod kunnen bieden, gaan scholen regionaal (in een aaneengesloten gebied) samenwerken. Hiertoe worden samenwerkingsverbanden passend onderwijs (swv's) voor po en voor vo ingericht. Naast reguliere scholen sluiten ook scholen voor speciaal basisonderwijs (in het po), scholen voor praktijkonderwijs (in vo) en scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs (voor cluster 3 en 4) aan. Cluster 3 is het onderwijs aan kinderen met een verstandelijke, lichamelijke of meervoudige handicap en voor langdurig zieke kinderen.

Plaatsing van een kind dat wordt aangemeld

De school waar een leerling wordt aangemeld, hoeft deze leerling niet op de eigen school te plaatsen. Net als in de huidige situatie, moet de school eerst onderzoeken of zij de leerling een passend onderwijsprogramma kan bieden.

Dit geldt niet voor het (v)so. Bij een rechtstreekse aanmelding moet een school voor (v)so bij het samenwerkingsverband een verzoek indienen ter verkrijging van een toelaatbaarheidsverklaring (tlv). Wordt die verklaring afgegeven, dan kan de leerling worden ingeschreven bij de school voor (v)so. Wordt geen toelaatbaarheidsverklaring afgegeven, dan moet de school voor (v)so een andere school zoeken.

Als blijkt dat plaatsing een onevenredige belasting is voor de school, dan moet de school (het bestuur) een andere school vinden die een passend onderwijsaanbod kan bieden en de leerling kan plaatsen. De verantwoordelijkheid om een passende plek te vinden op een andere school, is geregeld in de Wet passend onderwijs.

Wijze waarop de school bepaalt of zij een geschikte plek heeft voor de leerling

De school onderzoekt eerst of zij zelf een passend aanbod kan doen. Dat doet de school doen op grond van de *'Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte'*. Daarbij spelen drie factoren een belangrijke rol:

- de (on)mogelijkheden van de leerling
- de (on)mogelijkheden van de school
- de wensen van de ouders

Als de plaatsing een onevenredige belasting vormt voor de school, heeft zij een argument om de leerling niet toe te laten. De school moet dan een andere school vinden die de leerling kan toelaten.

School die als passend wordt gezien heeft geen plaats meer

Als de school waar ouders hun kind hebben aangemeld de leerling niet kan plaatsen, zoekt zij een passende onderwijsplek op een andere school die de leerling wel kan plaatsen. Deze zorgplicht ligt bij de scholen en niet bij de ouders. Uiteraard worden de ouders hierbij nauw betrokken.

Leerling die extra ondersteuning krijgt in het regulier onderwijs gaat verhuizen

De leerling wordt door de ouders bij een school in een ander samenwerkingsverband aangemeld. Mag die school de leerling weigeren? De school heeft altijd een zorgplicht. Als de school de leerling niet de extra ondersteuning kan bieden die hij nodig heeft, is zij verplicht om in overleg met de ouders een passend aanbod op een andere school te vinden.

Zorg van ouders voor plaatsing van hun kind op een nieuwe school na een verhuizing

Bij verhuizingen buiten de regio gelden dezelfde regels van plaatsing. Ouders melden hun kind aan op de school van hun voorkeur. Deze school bekijkt of zij de leerling een passende plek kan bieden. Kan de school de leerling niet toelaten, dan biedt zij binnen 6 weken een plek aan op een andere school waar de leerling wel geplaatst kan worden. De school mag deze termijn eenmaal met maximaal 4 weken verlengen. Verder blijft de leerling ingeschreven op een school totdat een andere school bereid is gebleken de leerling in te schrijven. Ouders wordt aangeraden om hun kind minimaal 10 weken van te voren in te schrijven op de nieuwe school, zodat de leerling direct na de verhuizing kan instromen.

Samenwerkingsverband beslist over de indicatie van een kind

Bepaalt het samenwerkingsverband ook de duur van de indicatie? Het samenwerkingsverband beslist of en hoe lang een kind toelaatbaar is tot het (voortgezet) speciaal onderwijs.

HET ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF STELT DE ONDERWIJSDOELEN VAST

Heeft een leerling extra ondersteuning nodig, dan is het nodig om zijn ontwikkelingsmogelijkheden te kennen en te evalueren. Speciaal daarvoor stelt de school in overleg met de ouders een ontwikkelingsperspectief op, waarin staat welke onderwijsdoelen de leerling zal kunnen halen.

School stelt ontwikkelingsperspectief vast na overleg met de ouders

Binnen 6 weken nadat een leerling is geplaatst, stelt de school het ontwikkelingsperspectief voor de leerling vast. De school voert hiervoor op overeenstemming gericht overleg met de ouders. Veel scholen in het voortgezet onderwijs betrekken ook de leerling bij het opstellen van het ontwikkelingsperspectief. Als een leerling meerderjarig en handelingsbekwaam is, is dat zelfs verplicht. Daarnaast gebruikt de school medische gegevens, informatie over eerder verleende hulp en ondersteuning en behaalde leerresultaten. De school kijkt naar de thuissituatie en doet eventueel aanvullende observaties of onderzoek. Als zij voldoende informatie heeft, stelt de school het ontwikkelingsperspectief voor de leerling op.

Ontwikkelingsperspectief laat zien waar de leerling naar toewerkt

In het ontwikkelingsperspectief beschrijft de school de doelen die de leerling zal kunnen halen. Het biedt handvatten waarmee de leraar het onderwijs kan afstemmen op de behoefte van de leerling. En het laat de school, de leerling en de ouders duidelijk zien waar de school samen met de leerling naar toewerkt en aan welke instroomeisen de leerling moet voldoen om succesvol te zijn in het vervolgonderwijs.

Jaarlijkse registratie en evaluatie van de voortgang van de leerling

Gedurende de schoolperiode zal het perspectief van de leerling steeds duidelijker worden. Daarom evalueert de school elk jaar het ontwikkelingsperspectief en stelt dit waar nodig bij. De school is verder verplicht om de voortgang van de leerling jaarlijks te registreren, zodat ouders goed kunnen zien of hun kind zich volgens de verwachte lijn ontwikkelt. Zo kan de school ook eerder ingrijpen als de ontwikkeling van de leerling sneller of juist langzamer verloopt. De ouders worden elk jaar geïnformeerd over de voortgang van de leerling. Daarnaast blijft de school de ouders op dezelfde manier informeren als nu al gebeurt.

Als de ouders het niet eens zijn met het ontwikkelingsperspectief

Zijn de ouders het niet eens met het ontwikkelingsperspectief van hun kind, dan is de school hun eerste aanspreekpunt. Komt men er samen niet uit, dan kunnen de ouders een onderwijsconsulent om advies vragen of zich met hun grieven tot het schoolbestuur wenden. Ouders kunnen hun geschil ook voorleggen aan de Landelijke tijdelijke geschillencommissie passend onderwijs. Deze commissie brengt binnen 10 weken een oordeel uit aan het schoolbestuur.

Problemen tussen de ouders en de school

Waar kunnen ouders terecht als zij het niet eens zijn met het besluit over de toelating van hun kind op of als er problemen zijn met de ondersteuning die hun kind krijgt? Hun eerste aanspreekpunt is dan altijd de school. Komt men er samen niet uit, dan zijn er verschillende mogelijkheden voor onafhankelijke bemiddeling, bezwaar en beroep en verdere stappen. Hieronder worden deze mogelijkheden beschreven.

Procedure bij een geschil over toelating en verwijdering

Zijn ouders het niet eens met een besluit van de school ten aanzien van de toelating of de verwijdering van hun kind, *dat extra ondersteuning nodig heeft*, dan kunnen zij samen met de school proberen tot een oplossing te komen. Lukt dat niet, dan kunnen ouders kosteloos een beroep doen op een onderwijsconsulent.

Onderwijsconsulenten zijn onafhankelijke deskundigen met kennis en ervaring op het gebied van onderwijs aan leerlingen met een handicap, ziekte of stoornis. Zij kunnen adviseren en bemiddelen, in de fase waarin er formeel nog geen sprake is van een geschil.

Kunnen ouders samen met de school niet tot overeenstemming komen over een plaatsingsaanbod, dan kunnen zij ook kiezen voor het indienen van een bezwaarschrift of voor het gebruik van een ander rechtsmiddel.

- Ouders tekenen bezwaar aan bij het schoolbestuur. Het schoolbestuur vraagt naar hun standpunt, voordat het een beslissing neemt op het bezwaar. Als ouders het niet eens zijn met dit besluit, dan kunnen zij hiertegen in beroep gaan bij de bestuursrechter (openbaar onderwijs). Of kunnen zij de beslissing op bezwaar aanvechten bij de burgerlijke rechter (bijzonder onderwijs). De rechter doet een bindende uitspraak.
- Ook kunnen ouders het geschil voorleggen aan de Landelijke tijdelijke geschillencommissie passend onderwijs. Alle scholen en samenwerkingsverbanden zijn bij deze commissie aangesloten. De commissie geeft binnen 10 weken een oordeel over het geschil.
- Ouders kunnen verder een oordeel vragen aan het College voor de Rechten van de Mens (CVRM), als zij menen dat de school bij de toelatingsbeslissing verboden onderscheid maakt of discrimineert op grond van een handicap of chronische ziekte. De oordelen van het CVRM zijn niet bindend, maar deze worden in de meeste gevallen wel opgevolgd.

Procedure bij een geschil over de inhoud van het ontwikkelingsperspectief

Als ouders het niet eens zijn met de inhoud van het ontwikkelingsperspectief dat de school voor hun kind heeft opgesteld, dan is de school hun eerste aanspreekpunt. Komt men er samen niet uit, dan hebben ouders de volgende mogelijkheden:

- Ouders kunnen hun onvrede kenbaar maken bij het schoolbestuur
- Ouders kunnen het geschil ook voorleggen aan de Landelijke tijdelijke geschillencommissie passend onderwijs. Deze commissie brengt binnen 10 weken een oordeel uit aan het schoolbestuur.

Bij deze procedures staat als laatste mogelijkheid nog de gang naar de overheidsrechter open.

Procedure bij een geschil over de extra ondersteuning

Vinden ouders dat de extra ondersteuning van de school van hun kind tekortschiet, dan hebben zij de volgende wettelijke mogelijkheden.

- Ouders kunnen zich wenden tot het bestuur.
- Ouders kunnen zich wenden tot **de klachtencommissie van de school**.
- Ouders kunnen een onderwijsconsulent om advies vragen.
- Als ouders vinden dat de school onvoldoende doeltreffende aanpassingen treft voor de handicap of chronische ziekte van hun kind, kunnen zij ook een oordeel vragen aan het CVRM.
- In laatste instantie kunnen ouders een geschil aanhangig maken bij de overheidsrechter.

Landelijke tijdelijke geschillencommissies ontwikkelingsperspectief en passend onderwijs

De Landelijke tijdelijke geschillencommissie ontwikkelingsperspectief gaat per 1 augustus 2013 van start voor scholen voor het (voortgezet) speciaal onderwijs. Zij oordeelt tot 1 augustus 2014 over geschillen inzake het ontwikkelingsperspectief van een leerling die een dergelijke school bezoekt.

Vanaf 1 augustus 2014 gaat de Landelijke tijdelijke geschillencommissie passend onderwijs uitspraken doen in geschillen in po, vo en (v)so over toelating en verwijdering van leerlingen, die extra ondersteuning nodig hebben, alsmede over het ontwikkelingsperspectief. Dit is namelijk het moment waarop de zorgplicht van scholen in werking treedt.

De commissie bestaat uit deskundigen en doet binnen 10 weken uitspraak. Bij haar oordeel houdt zij rekening met de inhoud van het schoolondersteuningsprofiel en het ondersteuningsplan.

Ouders kunnen dus, net als nu, bij geschillen over toelating en verwijdering bezwaar aantekenen bij het schoolbestuur, de Commissie Gelijke Behandeling inschakelen of beroep aantekenen bij de overheidsrechter. Mochten ouders na een uitspraak van de Landelijke tijdelijke geschillencommissie passend onderwijs alsnog naar de overheidsrechter stappen, dan neemt de overheidsrechter het oordeel van de geschillencommissie mee bij zijn afweging.

Notitie van mr. Antoinette Cluitmans van februari 2014

Van Geschillencommissie ontwikkelingsperspectief naar Geschillencommissie passend onderwijs
De Landelijke tijdelijke geschillencommissie ontwikkelingsperspectief (Geschillencommissie ontwikkelingsperspectief) wordt ingesteld voor de periode 1 augustus 2013 tot 1 augustus 2014. Vanaf 1 augustus 2014, bij het inwerkingtreden van de Wet passend onderwijs, zal de Geschillencommissie ontwikkelingsperspectief overgaan in de Landelijke tijdelijke geschillencommissie toelating en verwijdering, ook wel aangeduid als 'Geschillencommissie passend onderwijs'. Beide commissies worden ondergebracht bij Stichting Onderwijsgeschillen te Utrecht, Lunetten.

Landelijke tijdelijke geschillencommissie ontwikkelingsperspectief (1-8-2013 tot 1-8-2014)

GESCHILLENCOMMISSIE ONTWIKKELINGSPERSPECTIEF

In de wet kwaliteit (v)so die per 1 augustus 2013 in werking treedt, is een regeling opgenomen voor geschillen tussen ouders en het schoolbestuur over het ontwikkelingsperspectief van de leerling in het (v)so.

Per 1 augustus 2013 zal het ontwikkelingsperspectief als document het oude handelingsplan gaan vervangen. Het ontwikkelingsperspectief hoeft slechts één keer, maar wel binnen zes weken na inschrijving van de leerling, te worden vastgesteld. Het ontwikkelingsperspectief moet eens per jaar worden geëvalueerd.

Aard van de geschillen

Het *ontwikkelingsperspectief* wordt vastgesteld voor elke leerling in het (voortgezet) speciaal onderwijs. Voordat dit ontwikkelingsperspectief kan worden vastgesteld voert het bevoegd gezag met de ouders 'op overeenstemming gericht' overleg over de inhoud. Het ontwikkelingsperspectief wordt vastgesteld binnen zes weken na inschrijving en wordt een keer per jaar geëvalueerd. Geschillen over het vaststellen en bijstellen van het ontwikkelingsperspectief kunnen worden voorgelegd aan de Geschillencommissie ontwikkelingsperspectief. De commissie brengt op verzoek van de ouders binnen 10 weken een oordeel uit aan het bevoegd gezag.

De Geschillencommissie ontwikkelingsperspectief neemt tevens geschillen in behandeling, ingediend door ouders van kinderen die ingeschreven staan op scholen die deel uitmaken van de drie samenwerkingsverbanden die op experimentele basis een jaar eerder starten met de invoering van de Wet passend onderwijs. Het gaat dan om geschillen over toelating van leerlingen met een extra ondersteuningsvraag, verwijdering van dergelijke leerlingen en over het ontwikkelingsperspectief.

Wettelijke grondslag

De instelling van de Geschillencommissie ontwikkelingsperspectief (voortgezet) speciaal onderwijs is geregeld in de Wet kwaliteit (v)so ([Stb. 2012, 545](#)), en is vastgelegd in artikel 45 van de Wet op de expertisecentra (WEC).

Artikel 45 van de WEC luidt:

1. Er is tot een bij Koninklijk Besluit te bepalen tijdstip één landelijke tijdelijke geschillencommissie ontwikkelingsperspectief waarbij elke school is aangesloten
2. De commissie neemt kennis van geschillen tussen ouders en bevoegd gezag van een school die ontstaan bij de toepassing van [artikel 41a, eerste en vierde lid](#).
3. De commissie brengt op verzoek van de ouders binnen 10 weken een oordeel uit aan het bevoegd gezag.

4. Bij ministeriële regeling worden voorschriften gegeven met betrekking tot de commissie, waaronder in elk geval het aantal leden, de wijze van benoeming en ontslag en de deskundigheid van de leden van de commissie.
Het aantal leden, de wijze van benoeming en ontslag en de deskundigheid van de leden van de commissie wordt nog geregeld in een ministeriële regeling.

Landelijke tijdelijke geschillencommissie toelating en verwijdering (vanaf 1-8-2014)

GESCHILLENCOMMISSIE PASSEND ONDERWIJS

Anders dan de naam suggereert, behandelt deze commissie niet alleen geschillen over toelating en verwijdering, maar ook over het ontwikkelingsperspectief van de leerling in het (v)so en van de leerling die extra ondersteuning nodig heeft in het overige onderwijs.

Deze commissie is op basis van amendement nr. 91 in de Wet passend onderwijs opgenomen. In de toelichting op dit amendement is vermeld waarom de commissie in beginsel een tijdelijk karakter heeft en wat de aard van de geschillen is die aan de commissie kunnen worden voorgelegd.

Aard van de geschillen

Met de inwerkingtreding van de Wet passend onderwijs wordt per 1 augustus 2014 de zorgplicht ingevoerd. Vanaf dat moment wordt ook voor leerlingen in het regulier onderwijs die extra ondersteuning nodig hebben, een ontwikkelingsperspectief vastgesteld.

De Geschillencommissie passend onderwijs voor het primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo) en (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so) oordeelt in geschillen tussen ouders en het schoolbestuur over:

- (de weigering van) toelating van leerlingen die extra ondersteuning behoeven;
- de verwijdering van leerlingen;
- het ontwikkelingsperspectief.

Afgewacht moet worden of de tijdelijke commissie het tot haar bevoegdheid gaat rekenen om ook te oordelen over de verwijdering van 'reguliere' leerlingen, en zij zich derhalve niet slechts richt op de verwijdering van leerlingen die extra ondersteuning behoeven.

De commissie brengt op verzoek van de ouders binnen 10 weken een oordeel uit aan het bevoegd gezag.

Tijdelijkheid

In de toelichting op amendement 91 van de Wet passend onderwijs is vermeld waarom de commissie in beginsel een tijdelijk karakter heeft:

'Ouders kunnen in de huidige situatie bij geschillen over toelating en verwijdering bezwaar maken bij de school en vervolgens beroep aantekenen bij de rechter. Tevens bestaat de mogelijkheid om de Commissie gelijke behandeling in te schakelen. Gebleken is echter dat er behoefte bestaat aan een aanvullende voorziening, waarbij het ouders vrij staat om hiervan al dan niet gebruik te maken. Met name in de beginperiode waarin passend onderwijs wordt ingevoerd, de zorgplicht van toepassing wordt en de voorschriften over verwijdering worden aangescherpt, bestaat de behoefte om geschillen te kunnen voorleggen aan een geschillencommissie met een specifieke expertise ten aanzien van leerlingen die extra ondersteuning behoeven. De commissie kan richting geven aan de toepassing van de nieuwe wettelijke bepalingen op de school. Als een en ander voldoende vorm heeft gekregen kan de tijdelijke commissie komen te vervallen.'

Wettelijke grondslag

De instelling van de Landelijke tijdelijke geschillencommissie toelating en verwijdering is geregeld in de Wet passend onderwijs ([Stb. 2012, 533](#)), en is vastgelegd in artikel 43 van de Wet op het primair onderwijs (WPO), artikel 44 van de Wet op de Expertisecentra (WEC) en artikel 27c van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO). Deze geschillencommissie was niet in het oorspronkelijke wetsvoorstel passend onderwijs opgenomen. Bij de behandeling in de Tweede Kamer werd door de meeste partijen ingestemd met een amendement over de geschillencommissie ([Kamerstukken II 2011/12, 33 106, nr. 91](#)). Dit amendement bevat de toelichting bij art. 43 WPO, art. 44 WEC en art. 27c WVO. Het aantal leden, de wijze van benoeming en ontslag en de deskundigheid van de leden van de commissie is geregeld in een Algemene Maatregel van Bestuur.

Geschillencommissie Op Overeenstemming Gericht Overleg

GESCHILLENCOMMISSIE OOGO

De Gemeente en het samenwerkingsverband moeten zogenoemd Op Overeenstemming Gericht Overleg (oogo) met elkaar voeren over het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband. De Wet passend onderwijs verlangt dat elk samenwerkingsverband met de gemeente die tot haar werkingsgebied behoort, een geschillenregeling overeenkomt. Die geschillenregeling kan worden toegepast als de gemeente en het samenwerkingsverband er in het oogo niet uitkomen en er toch een beslissing nodig is.

De Stichting Onderwijsgeschillen heeft van de VNG, de PO-Raad en de VO-raad de opdracht gekregen een modelprocedure te ontwikkelen voor het 'op overeenstemming gericht overleg' (oogo) tussen gemeenten en samenwerkingsverbanden over het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband. De landelijke geschillencommissie ter beslechting van geschillen die ontstaan in het oogo tussen gemeenten en samenwerkingsverbanden wordt ondergebracht bij Stichting Onderwijsgeschillen.

Op overeenstemming gericht overleg

De nieuwe samenwerkingsverbanden passend onderwijs dienen ten minste eenmaal per vier jaar een ondersteuningsplan op te stellen. Daarin leggen zij onder andere de procedure en criteria vast voor de verdeling, besteding en toewijzing van ondersteuningsmiddelen en -voorzieningen voor de scholen binnen de regio van het samenwerkingsverband. Het eerste ondersteuningsplan moet per 1 mei 2014 zijn ingediend bij de Inspectie van het Onderwijs.

Over het concept ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband dient 'op overeenstemming gericht overleg' te hebben plaatsgevonden met de gemeenten waaronder het samenwerkingsverband valt. Zowel schoolbesturen als gemeenten hebben immers belang bij een goede afstemming van onderwijs en jeugdzorg. De stelselwijzigingen voor passend onderwijs houdt mede verband met een decentralisatie in de jeugdzorg. De rol van gemeenten in de jeugdzorg wordt versterkt en de samenwerking tussen gemeenten en samenwerkingsverbanden is mede noodzakelijk om inhoudelijke verandering te kunnen realiseren.

Modelprocedure

De Wet passend onderwijs verplicht samenwerkingsverbanden en gemeenten om een procedure op te stellen voor het oogo. Ook dient deze procedure een voorziening voor het beslechten van geschillen te bevatten, voor het geval partijen niet tot overeenstemming komen.

In opdracht van de VNG, de PO-Raad en de VO-raad heeft Stichting Onderwijsgeschillen ten behoeve van gemeenten en besturen van samenwerkingsverbanden een modelprocedure ontwikkeld. Deze [Modelprocedure op overeenstemming gericht overleg](#) is op de website van de VNG geplaatst.

De Modelprocedure bevat ook het Reglement van de Geschillencommissie oogo, de Instellingsregeling Geschillencommissie oogo en een Toelichting op de modellen.

LANDELIJKE ARBITRAGECOMMISSIE PASSEND ONDERWIJS

Tijdens de behandeling in de Eerste Kamer is een motie aangenomen waarin gevraagd is om te voorzien in een permanente landelijke arbitragevoorziening om geschillen te beslechten tussen scholen en het samenwerkingsverband waar zij deel van uitmaken. De staatssecretaris heeft in zijn verslag van 24 januari 2013 aangegeven dat hij aan de Stichting Onderwijsgeschillen opdracht heeft gegeven tot het organiseren van deze arbitragevoorziening.

De arbitragevoorziening passend onderwijs kan bindende uitspraken doen en richt zich op geschillen binnen samenwerkingsverbanden die betrekking hebben op:

- de statuten (ook tijdens de oprichtingsfase)
- de onderlinge verhoudingen
- het beleid ten aanzien van de extra ondersteuning
- de (verdeling van de) bekostiging

Nadrukkelijk schrijft de staatssecretaris dat hij hiermee tegemoet wil komen aan de wens van de Kamer dat de samenwerkingsverbanden zich reeds voor vaststelling van statuten tot de arbitragevoorziening kunnen wenden.

Aanleiding voor de instelling van de Arbitragecommissie

De Landelijke Arbitragecommissie Samenwerkingsverbanden passend onderwijs heeft geen wettelijke basis, maar vloeit voort uit de [motie-Backer \(D66\) c.s.](#), die tijdens de behandeling van de Wet passend onderwijs in de Eerste Kamer met algemene stemmen is aangenomen.

Met de motie werd de regering gevraagd een permanente landelijke arbitragevoorziening in te stellen om geschillen binnen de samenwerkingsverbanden passend te beslechten. De aanleiding voor de motie was de bezorgdheid in de Eerste Kamer over de grote krachtsverschillen die binnen een samenwerkingsverband kunnen bestaan tussen de verschillende deelnemers, over de grote belangen die daarbij in het geding kunnen zijn en mogelijke geschillen daarbij. Problemen kunnen in het bijzonder ontstaan voor kleine scholen, so/vso-scholen en scholen die behoren tot meer dan één samenwerkingsverband.

Opname van arbitrage in de statuten van de samenwerkingsverbanden

Conform de motie heeft de regering toegezegd een landelijke arbitragecommissie in te stellen. Deze voorziening wordt ingericht zonder wettelijke basis, omdat een wettelijk traject, zo geeft de staatssecretaris in zijn [brief van 22 januari 2013](#) aan, veel tijd kost en niet noodzakelijk is.

De regering heeft wel toegezegd te gaan stimuleren dat alle samenwerkingsverbanden in hun statuten vastleggen dat eventuele geschillen zullen worden voorgelegd aan de landelijke arbitragecommissie. De sectororganisaties hebben daartoe een [modelpassage voor de statuten](#) ontwikkeld. Als samenwerkingsverbanden deze modelpassage niet gebruiken, zal volgens de staatssecretaris, alsnog een wettelijke regeling worden getroffen.

GCBO MEDIATION

Voor het oplossen van klachten en geschillen in het onderwijs biedt GCBO mediation aan. In deze brochure is te vinden wat mediation inhoudt en hoe het werkt.

Het oplossen van een klacht of conflict door de partijen zelf in een vroeg stadium blijkt zeer effectief. Als er een beroep, klacht of bezwaar is ingediend bij één van de landelijke commissies van GCBO kan de secretaris van de commissie interveniëren door de mogelijkheid van mediation aan te bieden.

Het kan gaan om mediation in verband met meningsverschillen van ouders, scholen, schoolbesturen, toezichthouders, management en eventueel medewerkers van scholen. Maar ook van (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraden, deelraden, ouderraden en dienstverleners aan scholen alsmede samenwerkingsverbanden en ondersteuningsplanraden (passend onderwijs).

Als de beide partijen instemmen met mediation, vindt doorverwijzing plaats naar een drietal vaste, geregistreerde mediators die volgens het reglement van de Mediators Federatie Nederland (voorheen NMI: Nederlands Mediation Instituut) werken. Deze zijn zeer ervaren op het gebied van het onderwijsrecht en zij functioneren onafhankelijk en onpartijdig.

Wat is mediation?

Bij mediation gaat het om een specifieke methode van conflictoplossing die aan bepaalde eisen moet voldoen. Het gaat hier niet om de beslechting van een geschil door een onafhankelijke derde, maar om de oplossing van een geschil door partijen zelf, onder leiding van een onafhankelijke derde. Met mediation lost u samen met de ander uw conflict op met hulp van een onafhankelijke, neutrale mediator. Daarbij worden naast de zuiver juridische zaken ook andere belangen van partijen betrokken, ook als deze buiten het conflict als zodanig liggen.

Het grote verschil met het optreden van een rechter is dat de mediator geen standpunt inneemt, geen oplossingen bedenkt en geen beslissingen neemt. Dat doen de partijen zelf. De mediator faciliteert en begeleidt partijen daarbij. U werkt en denkt dus zelf actief mee en u bepaalt de oplossing. *De mediator kiest geen partij, maar blijft onafhankelijk en neutraal.*

Uitgangspunten

Voor mediation gelden twee belangrijke uitgangspunten:

- *Vertrouwelijkheid en geheimhouding*: Tijdens de mediation wordt gewerkt aan herstel van het vertrouwen. Daarom valt alles wat in de mediationgesprekken aan de orde komt onder de geheimhoudingsplicht van partijen. De geheimhoudingsplicht geldt ook voor de gespreksverslagen, de overeenkomsten en de uitkomst van de mediation. De mediator is ook gehouden aan de geheimhoudingsplicht.

- *Vrijwilligheid*: Mediation kan alleen starten als beide partijen willen deelnemen. De ene partij kan de andere partij daartoe niet dwingen. Als u voor mediation hebt gekozen, wordt van u en de andere partij verwacht dat u zich inspant om de kwestie die u verdeeld houdt samen met de mediator op te lossen. Het staat elk van de partijen en ook de mediator echter vrij om op ieder gewenst moment de mediation af te breken.

Wanneer is mediation een goede oplossing?

Mediation is eigenlijk geschikt voor alle soorten conflicten. Voor grote en kleine conflicten, en voor alle partijen.

Mediation is vaak beter dan procederen in de volgende situaties:

- Als er snel een oplossing moet komen. Hoe eerder het conflict de wereld uit is, hoe beter. Dan kunnen partijen verder.
- Als beide partijen invloed willen hebben op de uiteindelijke uitkomst. Partijen houden zich beter aan afspraken waar ze zelf aan hebben meegewerkt.
- Als er niet alleen juridische zaken, maar ook andere zaken rondom het conflict moeten worden opgelost.
- Als partijen ook na het conflict nog een goede relatie willen of moeten onderhouden.
- Als partijen bereid zijn met elkaar te praten.
- Als partijen wel van goede wil zijn, maar communicatieproblemen hebben. Partijen praten niet meer met elkaar, maar willen wel graag het conflict oplossen. Of partijen praten nog wel met elkaar, maar kunnen het samen niet eens worden.

Soms is mediation NIET het aangewezen instrument. Bijvoorbeeld als een van de partijen geen mediation wil, of een van de partijen zijn belangen niet goed kan behartigen. Of als er behoefte is aan uitleg van de wet of de regels, en daarom de gang naar de rechter of bijvoorbeeld de klachtencommissie gewenst is.

Hoe komt mediation op gang en hoe gaat het verder?

Als er een beroep, klacht of bezwaar is ingediend bij één van de landelijke commissies van GCBO kan de secretaris van de commissie interveniëren door op de mogelijkheid van mediation te wijzen. Als de beide partijen instemmen met mediation, en het bevoegd gezag daarmee akkoord gaat, vindt doorverwijzing plaats naar een drietal vaste, geregistreerde mediators die volgens het reglement van de Mediators Federatie Nederland werken. Deze zijn zeer ervaren op het gebied van het onderwijsrecht en zij functioneren onafhankelijk en onpartijdig.

In de meeste gevallen kent de mediator de achtergrond van de zaak niet. De mediator begint in principe blanco aan de mediation. In de eerste bijeenkomst neemt de mediator de regels die voor de mediation gelden met partijen door. Een belangrijke regel is dat nieuwe informatie die tijdens de mediation boven tafel komt, vertrouwelijk is. Deze en nog meer regels staan beschreven in een overeenkomst die de beide partijen en de mediator ondertekenen bij de aanvang van de mediation, de zogeheten mediationovereenkomst.

Vervolgens onderzoekt de mediator samen met partijen welke punten opgelost moeten worden. Ook bespreekt hij welke belemmeringen er tot nu toe waren. Daarna zoekt u samen naar oplossingen die zoveel mogelijk de wederzijdse belangen dienen. Tijdens de mediation houdt de mediator partijen aan de afspraken die ze hebben gemaakt aan het begin van de mediation, bijvoorbeeld over hun

manier van communiceren. Hij kan interventies plegen om de communicatie tussen partijen te verbeteren. De mediator kan besluiten om partijen voor een afzonderlijk gesprek uit te nodigen, bij wijze van tussenfase. Hiertoe kan de mediator zelf het initiatief nemen. Hij kan dat echter ook doen op verzoek van (één van) de partijen.

Wat gebeurt er aan het einde van de mediation?

Aan het einde van een geslaagde mediation sluiten partijen de mediation af met een overeenkomst, waarin de gemaakte afspraken zijn opgenomen. Deze overeenkomst is een vaststellings-overeenkomst. Partijen zijn verplicht de gemaakte afspraken na te komen. De mediator speelt bij de uitvoering van de afspraken geen rol meer. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt dus bij de betrokken partijen zelf. De mediator gaat aan het einde van de mediation met partijen na welke informatie of uitgangspunten vertrouwelijk moeten blijven en of en zo ja in hoeverre informatie uit de mediation aan derden mag worden verstrekt. En welke stukken eventueel in een gerechtelijke procedure mogen worden overgelegd. Na de ondertekening van de vaststellingsovereenkomst is de mediation voltooid en wordt de klacht of het beroep ingetrokken.

Als de mediation niet is geslaagd, kan de klacht of het beroep alsnog door de desbetreffende klachtencommissie van GCBO in behandeling worden genomen.

Wat zijn de kosten?

Als de school is aangesloten bij de desbetreffende commissie van de GCBO worden voor mediation, afhankelijk van de gevolgde betalingssystematiek, aan het bevoegd gezag al dan niet kosten in rekening gebracht. Om reden waarvan het bevoegd gezag altijd vooraf akkoord moet gaan met de mediation. De kosten die partijen zelf maken zijn voor rekening van henzelf. Hierbij moet gedacht worden aan reiskosten en kosten van rechtsbijstand.

GCBO Mediation

Den Haag, januari 2014